

Nr 66.

Av fru **Nordgren** och fru **Gustafson**, om revision av förordningen den 6 aug. 1881 angående förbud mot lotterier m. m.

I 1 § i förordningen den 6 augusti 1881 ang. förbud mot lotterier m. m. stadgas bl. a., att lotteri om penningar eller penningars värde ej må för allmänheten inrättas och öppnas. I 2 § samma förordning finnes föreskrivet, att vad i 1 § är stadgat i avseende å lotteri även skall gälla om annat företag, varigenom åt en eller flera av de däruti deltagande erbjudes i penningar eller penningars värde utfäst och efter lottning eller därmed jämförlig anordning utgående vinst till högre belopp än det, som erbjudes åt en var av deltagarna. Överträdelse av förordningen straffas med dagsböter, varjämte utlottade lösören skola dömas förbrutna.

Enligt ifrågavarande förordning stadgas förbud att inrätta lotteri, d. v. s. en anordning, vid vilken vinstmöjligheten är avsedd att realiseras medelst lottning. Förbudet utsträckes emellertid till fall, där vinstmöjligheten skall realiseras genom »annan därmed jämförlig anordning». Tolkningsen av sistnämnda uttryck har i rättspraxis vållat vissa svårigheter. Tveksamhet torde icke råda därom, att företag, i vilket deltagare påtager sig viss ekonomisk förlustrisk samt vinstmöjligheten är helt beroende av slumpen, faller under förbudet. Svårigheter uppstå emellertid, så snart tvekan råder om förekomsten av dessa rekvisit.

Så har fallet varit bl. a. beträffande de s. k. tidningslotterierna. En vanlig form av dessa utgöres av de tävlingar, som förekomma i dagspressen och kanske framförallt i veckotidskrifterna. Tävlingen består vanligen i olika slag av rebusar, korsord och dylikt, som skola lösas. För deltagare i tävlingen, som ofta fortsätter i flera nummer, fordras vanligen att viss i tidningen eller tidskriften intagen kupong bifogas lösningen eller att tävlingsdeltagaren för viss tid prenumererar på publikationen. De utfästa priserna tilldelas ett visst antal, exempelvis tre av dem, som rätt löst uppgiften. Pristagarna utväljas vanligen genom lottning på det sätt, att de först öppnade riktiga lösningarna prisbelönas. Den i tävlingen deltagande kan i dessa fall icke anses löpa någon ekonomisk risk, emedan han, bortsett från vinstmöjligheten i tävlingen, genom tidningen eller tidskriften erhåller valuta för den erlagda lösnummer- eller prenumerationsavgiften.

Tävlingsuppgifterna äro ofta så svåra, att de endast kunna lösas av dem, som verkligen ha intresse härför. Lotterimomentet inträder därför först i och med utväljandet av pristagarna bland de riktiga lösningarna. Företag av denna art torde enligt lotteriförordningen i allmänhet få anses straffbara. Det kan emellertid ifrågasättas, om detta verkligen överensstämmer med all-

männa rättsmedvetandet. Den i tävlingen deltagande löper ingen som helst ekonomisk risk, emedan han erhållit valuta för sin utgift redan genom erhållandet av publikationen. Sysselsättningen med lösandet av tävlingsuppgiften torde vanligen erbjuda så mycket nöje och tidsfördriv, att möjligheten för den tävlande att vinna utfäst pris skjutes i bakgrunden. Tidningen eller tidskriftens förläggare har det indirekta ekonomiska intresset av tävlingen, att han hoppas, att densamma skall öka publikationens spridning.

De nu beskrivna tidningslotterierna skilja sig sålunda väsentligt från de äventyrsavtal, som ursprungligen åsyftats i lotteriförordningen. Tveksamheten i fråga om denna förordnings tillämpning visar sig bland annat däruti att i de fall, då åtal anställes med anledning av tävlingsuppgifter i tidningar, kan såsom grund för åtalet i allmänhet icke anföras något, som väsentligt skiljer det åtalade fallet från de många övriga tidningslotterier, mot vilka ingripande icke sker. Ej heller domstolarna torde vara fullt övertygade om riktigheten av att i dylika fall straff ådömes. Principen att insatsens värde i förhållande till den därför erhållna valutan bör tillmätas avgörande betydelse vid bedömande av frågan, huruvida ett företag är att anse såsom likställt med lotteri eller icke, har exempelvis kommit till uttryck i ett skiljaktligt votum i ett rättsfall år 1928 (N. J. A. 1928:279).

De för utredning av frågan om statslotteri tillkallade sakkunniga behandla ett ifrågavarande spörsmål närstående ämne. Enligt vad som kan utläsas av de för statslotteriutredningen lämnade direktiven, torde här avsedda detalj av bestämmelserna om lotteri icke falla inom ramen för denna utredning. Den torde emellertid lämpligen kunna utvidgas att omfatta jämväl revision av lotteriförordningens stadganden i ovan avhandlade punkter.

På grund av vad sålunda anförts, hemställa vi,

att riksdagen ville besluta skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att utredning måtte företagas beträffande frågan om revision av kungl. förordningen den 6 augusti 1881 angående förbud mot lotterier m. m. i syfte att från förbudet undantaga tävlingsföretag, som för de deltagande icke innebära någon ekonomisk risk.

Stockholm den 19 januari 1937.

Olivia Nordgren.

Ruth Gustafson.
